

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 19/2009 rd

**Regeringens proposition med förslag till lagar
om tillhandahållande av tjänster, om ändring
av 1 § i lagen om gränsöverskridande förbuds-
förfarande och om ändring av 1 § i lagen om
Konsumentverket**

Till ekonomiutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 20 oktober 2009 en proposition med förslag till lagar om tillhandahållande av tjänster, om ändring av 1 § i lagen om gränsöverskridande förbuds-förfarande och om ändring av 1 § i lagen om Konsumentverket (RP 216/2009 rd) till ekonomiutskottet för beredning och bestämde samtidigt att social- och hälsovårdsutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till ekonomiutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Antti Riivari, arbets- och näringsministeriet
- regeringssekreterare Hanna Kiiskinen, social- och hälsovårdsministeriet
- jurist Johanna Karlström, Finlands Kommunförbund
- sakkunnig på europeisk sjuk- och hälsovårdspolitik Mervi Kattelus
- näringspolitisk sakkunnig Aino Närkki, Sosi-aalialan Työnantaja- ja Toimialaliitto.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården
- Centralförbundet för Socialskydd och Häl-sa rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Allmänt

Genom den föreslagna lagen om tillhandahållande av tjänster genomförs Europaparlamentets och rådets så kallade tjänstedirektiv som tillämpas på tjänster mot ersättning. Direktivet och den föreslagna lagen avser att främja fritt tillhandahållande av tjänster inom Europeiska eko-

nomiska samarbetsområdet. De föreslagna bestämmelserna ska ge konsumenterna bättre tillgång till information om tjänster till leverantörer och underlätta för finländska företag att tillhandahålla tjänster i andra länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Social- och hälsovårdsutskottet tillstyrker lagförslagen för sitt ansvarsområdes vidkommande, men med följande anmärkningar.

Lagen om tillhandahållande av tjänster är en allmän lag som enligt sin 3 § inte ska tillämpas om det finns bestämmelser om saken i någon annan lag. Det kan alltså finnas bestämmelser i speciallagar som avviker från bestämmelserna i den allmänna lagen och som primärt ska tillämpas i stället för bestämmelserna i tjänstelagen. Men som det framhålls i motiven ska de förpliktelser som följer av bl.a. gemenskapsbestämmelser beaktas i annan lagstiftning.

Utskottet konstaterar att de uppgifter som tjänstedirektivet och den föreslagna lagen om tillhandahållande av tjänster kräver ska beaktas i de resurser som tilldelas tillstånds- och tillsynsmyndigheterna inom social- och hälsovården. Det är viktigt framför allt för att tjänstelagen medger att tillståndsbelagda tjänster tillhandahålls temporärt i ett läge där den behöriga myndigheten inte har behandlat en ansökan om tillstånd inom beräknad tid eller utsatt tilläggstid.

Tillämpningsområde

En betydande del av social- och hälsovårdstjänsterna har undantagits från direktivets tillämpningsområde. Den föreslagna begränsningen av hälso- och sjukvårdstjänster och läkemedelstjänster är enligt utskottets uppfattning heltäckande med hänsyn till den nationella hälso- och sjukvårdslagstiftningen. Lagen tillämpas inte på tjänster som tillhandahålls patienter av personer som är verksamma i reglerade sjuk- och hälsovårdsyrken eller genom privata sjukvårdsenheter. Tjänstelagen ska inte heller tillämpas på hälso- och sjukvårdstjänster som ordnas av stat eller kommuner. Däremot omfattar lagens tillämpningsområde till exempel alternativa behandlingar. I lagen om yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården finns inga bestämmelser om tillhandahållande av dem. Utskottet anser att det för klarhetens skull i 2 § 5 punkten också bör nämnas tjänster som tillhandahålls av samkommuner i linje med 9 punkten.

Från lagens tillämpningsområde ska också undantas sociala tjänster som omsorg om barn och unga, barndagvård, omsorgen om personer med funktionsnedsättning, psykiskt handikappade, äldre och missbrukare och andra liknande

socialvårdstjänster liksom också socialt boende som tillhandahålls av kommuner, samkommuner eller staten. Till tillämpningsområdet föreslås höra socialservice enligt lagen om tillsyn över privat socialservice, t.ex. dagvårdstjänster och äldreomsorgstjänster som tillhandahålls av företag och sammanslutningar. Utskottet anser att tjänstelagen redan på grund av klienternas tillgång till information bör tillämpas på privat socialservice om det inte bestäms något annat i lagen om tillsyn över privat socialservice.

I propositionens motivering hänvisas det till att kommunen kan tillhandahålla tjänster också som köptjänster eller med hjälp av servicesedlar. Enligt lagen om servicesedlar inom social- och hälsovården godkänner kommunen de serviceproducenter vars tjänster får betalas med en servicesedel. I motiven till tjänstelagen sägs det att till lagens tillämpningsområde hör sådana privata serviceproducenter som avses i lagen om tillsyn över privat socialservice och som inte är verksamma inom den socialvårdsservice som ordnas av kommuner, samkommuner eller staten. Motiven kan tolkas som att tillämpningsområdet omfattar bara sådana privata aktörer inom socialvården som levererar tjänster uteslutande till klienter som själva helt betalar för dem. Utskottet menar att tjänstelagen bör tillämpas på tjänsteleverantören oberoende av om denne finns med i förteckningen över tjänsteleverantörer som kommunen godkänt eller om en del av klienterna använder servicesedel för att betala för tjänsterna. För tjänsteleverantören betyder tillämpningen av tjänstelagen i första hand att de informationsskyldigheter som föreskrivs i lagen ska fullgöras.

Meningen är inte att ingripa i godkända nationella monopol med vare sig tjänstedirektivet eller tjänstelagen. Utskottet noterar att direktivet och den föreslagna tjänstelagen inte gäller detaljhandeln med alkoholdrycker som alkoholbolaget enligt lag har ensamrätt till.

Utredningar pågår till exempel om behovet att ändra tillstånds- och anmälningsförfarandena i alkohollagstiftningen och lagen om tillsyn över privat socialservice på grund av genomförandet av tjänstedirektivet. Utskottet inskräper att

framför allt folkhälsoaspekter och konsument-skydd bör beaktas särskilt när man bedömer behovet av ändringar i lagstiftningen.

I tjänstelagen nämns det inte särskilt att tjänster av allmänt intresse utan krav på ersättning kan komma att undantas från lagens tillämpningsområde. Utskottet upprepar sin åsikt som den fört fram tidigare i olika sammanhang att begreppet tjänster av allmänt intresse bör definieras nationellt och att beredningen är angelägen och brådsakande.

Övrigt

I 17 § i tjänstelagen ska föreskrivas om skyldighet att anmäla risken för allvarlig skada till Kon-

sumentverket. Utskottet påpekar att det i sådana situationer kan bli nödvändigt att föra över sekretessbelagda uppgifter från den behöriga myndigheten till Konsumentverket. Det är social- och hälsovårdsutskottets uppfattning att den möjligheten bör beaktas i tjänstelagen.

Utlåtande

Social- och hälsovårdsutskottet föreslår

att ekonomiutskottet beaktar det ovan sagda.

Helsingfors den 17 november 2009

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Juha Rehula /cent
vordf. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
medl. Outi Alanko-Kahiluoto /gröna
Hannakaisa Heikkinen /cent
Arja Karhuvaara /saml
Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd

Jukka Mäkelä /saml
Markku Pakkanen /cent
Päivi Räsänen /kd
Paula Sihto /cent
Satu Taiveaho /sd
Erkki Virtanen /vänst
ers. Ilkka Kantola /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Harri Sintonen.